

Katowice, dnia 11 czerwca 2026 r.

INFORMACJA Nr 2s/2025/EW

w sprawie zapalenia metanu, pożaru i wypadku zbiorowego (5 wypadków śmiertelnych, 4 wypadki ciężkie oraz 11 wypadków powodujących czasową niezdolność do pracy), zaistniałych w dniu 22 stycznia 2025 r. o godzinie 8³³ w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A. KWK „Knurów-Szczygłowice” Ruch Szczygłowice w Knurowie.

Zapalenie metanu, pożar i wypadek zbiorowy zaistniały w rejonie ściany XVII w pokładzie 405/1 i 405/3.

W południowej części Obszaru Górniczego „Szczygłowice”, na zachód od przecznicy II, pomiędzy poziomami 850 m a 1050 m, chodnikiem 17a i chodnikiem badawczym 17b rozcięto część pokładu 405/1 dla eksploatacji ścianą XVII. Pokład 405/1 w południowo-zachodniej części obszaru górniczego „Szczygłowice” posiadał miąższość od 2,7 m do 4,2 m, a wybieg ściany XVII wynosił 1114 m. Wraz z postępowaniem ściany XVII nastąpiło połączenie pokładu 405/1 z pokładem 405/3, a miąższość połączonych pokładów wyniosła od 7,8 m do 8,4 m. W dalszej kolejności nastąpiło połączenie pokładów 405/1 i 405/3 z pokładem 404/5, w wyniku czego miąższość połączonych pokładów wyniosła od 8,0 m do 10,0 m. Ścianą XVII eksploatowano przystropową część połączonych pokładów o wysokości 4,2 m. W stropie bezpośrednim występowała warstwa łupka z węglem o miąższości od 0,2 m do 0,4 m, a powyżej od 0,3 m do 13,4 m warstwa iłowca i mułowca, miejscami z przewarstwieniami piaskowca lub piaskowiec.

Pokłady w rejonie ściany XVII zostały zaliczone do: IV kategorii zagrożenia metanowego, klasy B zagrożenia wybuchem pyłu węglowego, I stopnia zagrożenia wodnego, I stopnia zagrożenia tąpnięciami oraz II kategorii zagrożenia wyrzutami gazów i skał. Kierownik ruchu zakładu górniczego (KRZG) wyznaczył w rejonie ściany XVII strefy szczególnego zagrożenia tąpnięciami, tj. w chodniku 17a (nadścianowym) w pokładzie 405/1 na odcinku od linii likwidacji chodnika do 50 m przed frontem ściany wraz z odcinkiem ściany w obudowie indywidualnej oraz w chodniku badawczym 17b w pokładzie 405/1 na odcinku od linii likwidacji (zawału) chodnika do 50 m przed frontem ściany.

W dniu 21 listopada 2023 r. rozpoczęto eksploatację ścianą XVII z zawałem stropu pomiędzy chodnikiem 17a i chodnikiem badawczym 17b. Do dnia 22 stycznia 2025 r. ściana uzyskała 1024 m postępu. Ściana XVII została wyposażona w kombajn ścianowy typu JOY 4LS20, sekcje obudowy zmechanizowanej typu FRS-19/45-2x3056 w ilości 122 sztuk oraz przenośnik ścianowy typu PSJZR-850.

Ścianę przewietrzano systemem na „U” prądem powietrza doprowadzanym wzdłuż calizny węglowej, chodnikiem badawczym 17b w ilości około 1000 m³/min. Powietrze

odprowadzano chodnikiem 17a (nadścianowym), w kierunku szybów IV i VI, z doświeżaniem rejonu wylotu ze ściany powietrzem doprowadzanym lutniociągami w ilości około 500 m³/min.

Rejon ściany XVII odmetanowywano z wykorzystaniem chodnika drenażowego 17, wykonanego w pokładzie 404/4 oraz otworami wykonywanymi z chodnika 17a (nadścianowego) przed frontem ściany. Efektywność odmetanowania wynosiła około 75% przy metanowości bezwzględnej wynoszącej około 75 m³CH₄/min. Rejon ściany XVII zabezpieczony został czujnikami metanometrii automatycznej typu MM-4, zabudowanymi między innymi:

- w ścianie XVII nad napędem zwrotnym przenośnika ścianowego o progu wyłączenia 2,0 % CH₄ (nr kopalniany 333),
- pod stropem w chodniku 17a, w odległości nie większej niż 2 m od linii likwidacji wyrobiska, pomiędzy przegrodą wentylacyjną a linią likwidacji chodnika ścianowego o progu wyłączenia 2,0 % CH₄ (nr kopalniany 334).

Rejon ściany XVII zabezpieczony został także analizatorami: tlenku węgla typu UCS-1 o progu alarmowym 26 ppm CO, zabudowanym między innymi w chodniku 17a w odległości do 50 m od okna ściany XVII (nr kopalniany 5052) oraz tlenu typu MO2, zabudowanym do 2 m od linii likwidacji chodnika 17a (nr kopalniany 5051).

W dniu 22 stycznia 2025 r. na zmianie „A”, rozpoczynającej się o godzinie 6⁰⁰, sztygar zmianowy oddziału G2-Sz skierował do prac związanych z urabianiem w ścianie XVII zespół 12 pracowników, w tym: górnik przodowego, 2 górników kombajnistów, 2 górników sekcyjnych, po 3 pracowników do zabudowy wlotu i wylotu ze ściany oraz pracownika do obsługi przenośnika ścianowego. Ponadto do prac w ścianie skierowano 2 ślusarzy, a do prac w chodniku 17a elektromontera łączności oraz 6 pracowników wentylacji wraz z osobą dozoru. Około godziny 7³⁰ od sekcji nr 40 rozpoczęto jazdę kombajnem w kierunku wylotu ze ściany z czyszczeniem ścieżki kombajnowej. Po wyczyszczeniu ścieżki kombajnowej do wylotu kombajn rozpoczął urabianie w kierunku chodnika badawczego 17b. O godzinie 8²⁵, gdy kombajn znajdował się w rejonie sekcji obudowy zmechanizowanej nr 88, urządzenia w ścianie XVII zostały wyłączone spod napięcia, ze względu na wyrównanie progu wyłączenia CH₄ (2,0%) na czujniku metanometrii automatycznej o nr kopalnianym 333, zabudowanym nad napędem zwrotnym przenośnika ścianowego. Sztygar zmianowy o godzinie 8²⁹ z telefonu zlokalizowanego obok czujnika o nr 333 zgłosił dyspozytorowi gazometrii aktualny pomiar metanu, tj. 1,7%. Dyspozytor wydał zgodę na podanie napięcia i o godzinie 8³² uruchomiono przenośnik ścianowy oraz kombajn. O godzinie 8³³ z nieustalonych przyczyn nastąpiło zapalenie metanu w ścianie, a czujniki metanometrii automatycznej nr 333 i 334 zarejestrowały gwałtowny wzrost stężeń metanu do wartości 5,0%. Dodatkowo nastąpił wzrost stężeń CO do 201 ppm zarejestrowany przez czujnik o nr kopalnianym 5052, co odpowiadało około 300 dm³/min tlenku węgla oraz spadek stężeń tlenu na czujniku o nr kopalnianym 5051. O godzinie 8³⁷ dyspozytor ruchu rozpoczął prowadzenie akcji ratowniczej. Wyznaczono strefę zagrożenia, którą zabezpieczono posterunkami obstawy oraz wyznaczono bazę ratowniczą. W wyznaczonej strefie zagrożenia znajdowało się 45 pracowników, w tym 22 w rejonie ściany XVII. Wszystkie osoby, w tym 20 osób, które uległy wypadkom zostały wycofane z zagrożonego rejonu

w trakcie prowadzonej akcji ratowniczej. W trakcie akcji rejon ściany wyłączono z sieci wentylacyjnej za pomocą 6 tam izolacyjnych o konstrukcji przeciwwybuchowej:

- TP-1 w pochylni 15 w pokładzie 405/1 na południe od skrzyżowania z pochylnią 22b w pokładzie 405/1,
- TP-2 w pochylni 60 w pokładzie 405/1 na południe od chodnika 47 w pokładzie 405/3,
- TP-3 w pochylni 60a w pokładzie 405/1 na południe od pochylni 90 w pokładzie 405/1,
- TP-4 w przekopie 14c na południe od pochylni 90 w pokładzie 405/1,
- TP-5 w przekopie 14a na wschód od pochylni 14 w pokładzie 404/4,
- TP-6 w przecznicy II poziom 1050 m na południe od pochylni badawczej 1 w pokładzie 406/3.

Do czasu wykonania wyżej wymienionych tam, w prądzie powietrza wypływającym z rejonu pożaru, utrzymywały się stężenia tlenu węgla wynoszące do 2,02 % (20200 ppm).

W dniu 8 lutego 2025 r. o godzinie 13³⁰, po osiągnięciu składu atmosfery kopalnianej zgodnej z obowiązującymi przepisami, kierownik akcji ratowniczej zakończył jej prowadzenie.

Trwającą 18 dni akcję ratowniczą prowadzono z udziałem własnych zastępów ratowniczych oraz zastępów z kopalń sąsiednich i CSRG S.A. w Bytomiu.

W wyniku zapalenia metanu 20 pracowników uległo wypadkom, z czego do dnia opracowania niniejszej informacji: 5 pracowników w wyniku odniesionych obrażeń zmarło, 4 uległo wypadkom ciężkim, a 11 powodującym czasową niezdolność do pracy.

Nadzór nad prowadzoną akcją sprawował Okręgowy Urząd Górniczy w Rybniku, przy współudziale Wyższego Urzędu Górniczego w Katowicach.

Po zakończeniu akcji, w dniu 11 lutego 2025 r., przedstawiciele Okręgowego Urzędu Górniczego w Rybniku przeprowadzili kontrolę miejsca zabudowy tam izolacyjnych.

W związku z zapaleniem metanu, wypadkiem zbiorowym oraz pożarem Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Rybniku w dniu 8 lutego 2025 r. wydał decyzję, w której nakazał prowadzenie dalszych prac związanych z profilaktyką pożarową w oparciu o „Dokumentację prac profilaktycznych”, zaopiniowaną przez kopalniane zespoły do rozpoznawania i zwalczania zagrożeń występujących w ruchu zakładu w składzie poszerzonym o specjalistów i zatwierdzoną przez kierownika ruchu zakładu górniczego, uwzględniającą między innymi:

- a. zabudowę urządzeń gazometrii automatycznej do kontroli składu i parametrów powietrza w czynnych wyrobiskach, w których w wyniku prowadzonej akcji ratowniczej wykonano tamy izolacyjne o konstrukcji przeciwwybuchowej,
- b. ustalenie zakresu i częstotliwości kontroli rejonu zakończonej akcji ratowniczej, w tym wykonanych tam o konstrukcji przeciwwybuchowej,

- c. analizę możliwości dopływu gazów z otamowanej przestrzeni do czynnych wyrobisk w ruchu zakładu górniczego,
- d. uszczelnianie górotworu w czynnych wyrobiskach w miejscach stwierdzonych i możliwych wypływów gazów pożarowych.

Ponadto Dyrektor OUG w Rybniku nakazał utworzyć pole pożarowe, w przestrzeni objętej wpływami zapalenia metanu i pożaru zaistniałego w dniu 22 stycznia 2025 r. o godzinie 8³³ w rejonie eksploatowanego pokładu 405/1 i 405/3 ścianą XVII, w granicach zaopiniowanych przez kopalniane zespoły do rozpoznawania i zwalczania zagrożeń z udziałem specjalistów.

Informację opracowano na podstawie danych z OUG w Rybniku.